

İctimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi

Ərazilərimiz 20 faizi işğal altında olduğu illərdə Azərbaycan güclü iqtisadiyyata sahib ölkəyə çevrildi. Əlbəttə, bu, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin yürütdüyü məqsədyönlü siyasətin nəticəsi idi. Baxmayaraq ki, ərazilərimiz işğal altında idi, 1 milyondan artıq qaçqın və məcburi köçkünlərimiz vardı, onları sosial problemlərinin həlli vacib məsələlər idi, üstəlik, mənfur düşmən təxribatlarına da ara vermir, atəşkəs rejimi müəmməd pozulur, təmas xəttinə yaxın ərazilərdə məskunlaşmış əhali üçün real təhlükə yaranır, ölənlər, yaralananlar olurdu, cəbhədə Azərbaycan ordusu düşmən təxribatlarına cavab vermək məcburiyyətində qalırdı.

Hətta belə çətin şəraitdə də Azərbaycan regionun güclü ölkəsinə çevrilə bildi. İcra olunan dövlət proqramları sayəsində məcburi köçkünlər üçün yeni qəsəbələr, yaşayış massivləri inşa edildi. Son 20 ildə Azərbaycan bir çox dövlətlərin qiyyətə edəcəyi inkişaf mərhələsinə yüksəldi. İşğal faktoru na qədər acı, fəlakətli olsa da, dövlət başçısının yorulmaz fəaliyyəti, güclü sayları nəticəsində ölkəmizdə yüksəlişə nail olundu. Həyatın bütün digər sahələri ilə yanaşı turizm sektoru da son illərdə özünün yüksək inkişaf mərhələsinə qədəm qoydu. Lakin 2020-ci il dünyaya koronavirus pandemiyası ilə damğa vurdu və vəziyyəti normallaşmaya doğru gətirdiyini söyləmək hələ də çətindir. Pandemiya hər sahədə itkilər yaratdı. Təbii ki, ən böyük itki insan tələfatıdır. Hazırda dünyada koronavirusdan dünyasını dəyişənlərin sayı 3 milyon olub. Azərbaycan da dünyanın bir parçası olaraq pandemiyanın zərərli təsirlərinə məruz qalıb və hazırda da karantın rejimi davam etməkdədir. Pandemiyanın sosial həyata, iqtisadiyyata vurduğu ziyanlar məlumdur. Lakin pandemiya zamanı ən çox zərər çəkən sahələrdən bəlkə də birincisi məhz turizmdir. Ölkələrin tələfatları azaltmaq üçün məcburiyyət qarşısında təbii eldiyi karantın rejimi insanların nəinki sayıhat imkanlarını, hətta bir yerdən digərinə yerdəyişməsinə də daraldı. İnsanlar evlərinə lərk etmədi, başqa ölkələrə səyahət, turizm bölgələrində istirahət arzuları gerçəkləşməmiş qaldı. Sanki insanlar donub qaldılar, hərəkət etməz hala gəldilər. Əlbəttə ki, belə vəziyyət turizm sektorunu çökürməyə üçün basdırdı. Bəzi ölkələr turizm sektorunu çökürməsinə deyə, yuxarı sayıhatın azaltan kimi qapılırlar sayıhatlar üçün açıdı, lakin yoxlanmayan yerdən alovlandıqını görüb tekrar qapanıblar gətirməli oldular. Azərbaycanca yəne də dövlət başçısının uzlaşgörmə siyasəti

Əhali də səbirsizliklə gözləyir

Turizm sektoru postpandemiya dövrünə hazırlaşmalıdır

nəticəsində turizm sektorunun, sahibkarlığın itkilərinin minimuma endirilməsinə nail oldu. Burada əsas məqsəd vətəndaş maraqlarının qorunması idi. Turizm sektorunda sahibkarlıq subyektləri pandemiyanı əziyyət çəkmişin deyə, dövlət proqramı çərçivəsində yardımlar gerçəkləşdirildi.

Postpandemiya dövründə də müəyyən məhdudiyyətlər olacaq

Bu məsələni Prezident İlham Əliyev öən il - pandemiyanın kəskin vaxtlarında BMT-nin

"Pandemiya dövrü insanların maliyyə imkanlarını azaldığından bahalı otellərə üstünlük verilməyəcək. Daha çox hostellərə tələbat yaranacaq"

Ümumdünya Turizm Təşkilatının baş katibi Zurab Pololikavaşi arasında keçirilmiş videokonfransda da qeyd etmişdi: "Əlbəttə, turizm pandemiyası şəraitində ən çox zərər çəkmiş sahələrdən biridir. Biz bunu Azərbaycanda da, bütün dünyada da müşahidə edirik. Buna görə təbii ki, sizin üzərinizə əlavə yük düşüb. Ona görə ki, əvvəllən, pandemiya dövründə turizm xatını təbii olaraq çox azalib, lakin postpandemiya dövründə də bu sahənin bərpa olunması, əlbəttə, müəyyən məhdudiyyətlərlə bağlı olacaq. Bildiyiniz kimi, son vaxtlar Azərbaycana gələnlərin sayının xeyli artması müşahidə olunurdu. Keçən il rekord göstərici qeydə alınıb - 3 milyondan çox əcnəbi vətəndaş Azərbaycana səfər etdi. Faiz nisbətində desək, turist axını təqribən 15 faiz artıb. Son 4-5 ildə orta illik artım göstəricisinin 10-24 faiz həddində olmasını nəzərə alsaq, deyə bilərik ki, bu sahə çox geniş vüsət alıb. Biz şadıq ki, özəl sektor bu sahəyə fəal sərmayə qoyur, dövlət də dəstək göstərir. Pan-

demiya dövründə biz bu sahədə işləyən insanlara maddi dəstək göstərmişik, çünki onlar praktiki olaraq işsiz qalıblar. Səhə bərpa olunmağa başlayana qədər bu dəstək göstəriləcək". Prezidentin çıxışında da görüldü ki, dövlət siyasəti vətəndaşların sosial tələbatlarının ödənməsinə, ictimai maraqların təminatına yönəlib. Dövlət çalışır ki, pandemiya dövründə faktiki fealiyyətsiz qalan sahələr sıradan çıxmasın, bəzi sektorlarda çalışanlar maddi sıxıntı yaşamamasın, tələbatları qarəken səviyyədə ödənilsin. Əsas məsələ pandemiya dövründə başa vurmaq, postpandemiya dövrünə hazırlaşmaqdır. Turizm sektoru çö-

Yerli əhaliyə turizm potensialından bəhrələnmək imkanı yaradılmalıdır

Mövzu ilə bağlı fikirlərini "Sərq"ə bildirən iqtisadçı Fuad İbrahimov işğaldan azad edilmiş ərazilərə yaxın zamanda turist axınının şahidi olacağımızı dedi:

- İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə nəhəng quruculuq, tikinti, abadlıq işləri aparılır. Beynəlxalq aeroportlar tikilir, yollar çəkilir. Bütün bunlar Qarabağ bölgəsinin infrastrukturunun yenidən qurulması deməkdir. Cə-

gələnmək imkanlarını da nəzərdən keçirəcəklər. Yeni biz çalışmalıyıq ki, turizm sektorunda canlanma əmələ gələn kimi bölgələrimizə turist axınıni təmin edək. Bu da turizm şirkətlərinin və əlbəttə ki, Mədəniyyət Nazirliyinin, Dövlət Turizm Agentliyinin üzünə düşəcək. Nazirlik də, turizm şirkətləri də dünya xalqlarının, əhalinin diqqətini cəlb etmək üçün geniş proqramlar tərtib etməli, ucuz və sərfəli tur-paketlər təqdim etməlidir. Bu yolla biz cənnət Qarabağı dünyaya nümayiş edərdə bilərik.

F.İbrahimov Qarabağ bölgəsi

Azərbaycan Respublikasının
Mediannın İnkişafı Agentliyi

İlə yanaşı digər bölgələrin də turizm potensialının geniş ödəyünə xatırladı:

- Düzü, indi hamı Qarabağdan danışır, lakin unutmaq ki, illərlə bizim digər bölgələrimiz daxili turizmin inkişafına xidmət edib. Qaçmaz, Quba-Qusar bölgəsi, Qəbələ, Qax, Zaqatala, Şəki, necə gözəl diyardır, həm havası, təbiəti, həm tarixlik baxımından, İsmayilli, İsmayılının Başqalı, Lahıcı, məsələn, hər il Lahıcı 8-10 min turist gəlir, cənub zonası - Masallı, Lənkəran, Lərik, Yardımlı, sonra Şamaxı, hamısı səfəli bölgələrimizdən biridir, Gəncənin özü, Göy-gözü, Hacıqabul ilə, hələ Naxçıvan, onun Duz dağı, Əshabi-Kəhf mağarası. Yeni Azərbaycan özünü da başdan-ayağa cənnətdir. Gərəkdir işləyən, cənnət ölkəmiz xarici turizm hesabına həm daha çox turistlərin, həm də turizm gəliri bir sahəyə çevrilsin. Həqiqət də, vətəndaşlar da turizmdən bəhrələnsin, gəlir əldə edə bilsinlər. Bunun ən asan və uyğun üsulu yerli əhalinin evlərinə turistik kirayə verməkdir. Məsələn, qonşu Gürcüstanda bu sektor illərdir fəaliyyətdədir və korrut zonaların sakinlərinin keçməli demək olar turistlərin hesabına. Evlərinin, manzillərinin uyğun hala gətirib və kirayə verir, yaşayışlarını təmin edir. İstər işğaldan azad olunmuş ərazilərdə, istərsə də digər turizm bölgələrində sahibkarlıq subyektləri ilə yanaşı yerli əhalinin də turizmdən gəlir əldə etməsinə imkan yaradılmalıdır. Bununla əhalinin gəlir mənbəyi yaranacaq və maddi baxımdan özlərini təmin edə biləcəklər.

Mələhat Rzayeva

Azərbaycan Respublikasının Mediannın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə çap olunub